

Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S.Z. Gzhyskyj

ISSN 2519–2701 print
ISSN 2518–1327 online

<http://nvlvet.com.ua/>

УДК 141.7

Антропоносферизация як збільшення свідомісно-духовних чинників розвитку

О.В. Халецький, О.В. Голубовська
Khaletskyj@ukr.net

*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького,
вул. Пекарська, 50, м. Львів, 79010, Україна*

За сучасними науково-філософськими уявленнями (синергетика, квантова гравітація, підтверджена андронним колаїдером теорія Великого Об'єднання, так звана «нова історія», соціально-культурна парадигма тощо і узагальнюючий їх всіх універсал-історичний еволюціонізм) світ (субстанція-суб'єкт-процес як творчісна силодія) у своєму розвитку проходить етапи: 1) космогенезу літосфери, 2) біосфери життя. 3) антропоносфери дієрозуму. На нашу думку, антропоносферизація сутнісно тотожна соціально-культурній парадигмі та являє собою збільшення свідомісно-духовних чинників історичного розвитку суспільства як здійснення соціально-культурних проєктів. Збільшення свідомісно-духовних чинників розвитку суспільства відбувається як зростання дієусвідомлень в усіх сферах життя, як зростання розвиткових значень, ідей і вчень аж до віроздійснення малих і великих соціально-культурних проєктів, особистісна трансгресія, новоозначення тощо. Від середини ХХ ст., з початком НТР, сутність якої – у перетворенні науки на безпосередню продуктивну силу, свідомісно-духовні чинники розвитку набувають вирішального значення, що зумовлює інтелектуалізацію усіх сфер суспільного життя. Глобалізація постає одним із головних засобів збільшення свідомісно-духовних чинників розвитку суспільства як низки здійснюваних соціально-культурних проєктів, що постають через їх релігійно-філософське виведення і обґрунтування. Виникає нова універсалістсько (екуменічно)-динамістично-теономна релігійність, яка є дієусвідомленням переходу до глобально-інформаційного суспільства.

Ключові слова: універсал-історичний еволюціонізм, субстанція – суб'єкт – процес, творчісна силодія, антропоносферизація, історично-духовний розвиток, зростання свідомісно-духовних чинників розвитку, процесуально-творчоцентричний образ світу, глобалізаційно-інформаційне суспільство, новорелігійнення, універсалістсько(екуменічно)-динамістично-теономна релігійність, світська релігійність, світовіра

Антропоносферизация как возрастание сознательностно-духовных определяющих развития

О.В. Халецкий, О.В. Голубовская
Khaletskyj@ukr.net

*Львовский национальный университет ветеринарной медицины и биотехнологий имени С.З. Гжицкого,
ул. Пекарская, 50, г. Львов, 79010, Украина*

По современным научно-философским представлениям (синергетика, квантовая гравитация, подтвержденная андронным коллаидером теория Великого Единения, так называемая «новая история», социально-культурная парадигма и обобщающий их всех универсал-исторический эволюционизм) мир (субстанция-субъект-процесс как творческое силодействие) в своём развитии проходит как возрастание деосознания во всех сферах жизни и как возрастание развивающих значений, идей и учений вплоть до осуществления малых и больших социально-культурных проєктов, личностная трансгрессия, новоозначивание и т. д. От середины ХХ века, с началом НТР, сущность которой – в превращении науки в непосредственную производительную силу, сознательностно-духовные определяющие развития приобретают решающее значение, что обуславливает интеллектуализацию всех сфер общественной жизни. Глобализация выступает одним из главных способов

Citation:

Khaletskyj, O., Holubovska, O. (2017). Antroponosferization – it is the increase of consciousness and spiritual development factors. *Scientific Messenger LNUVMBT named after S.Z. Gzhyskyj*, 19(76), 170–174.

возрастания сознательно-духовных определяющих развития общества как вереницы осуществляемых социально-культурных проектов, возникающих через их религиозно-философское выведение и обоснование. Возникает новая универсалистско (экуменично)-динамистично-теономная религиозность как деосознание перехода к глобально-информационному обществу.

Ключевые слова: универсал-исторический эволюционизм, субстанция-субъект-процесс, творческое силовое действие, антропоносферизация, исторически-духовное развитие, возрастание сознательно-духовных определяющих развития, универсалистско (экуменистически)-динамично-теономная религиозность, процессуально-творчецентрический образ мира, глобализационно-информационное общество, универсально(экуменически)-динамистическая теономная религиозность, светская религиозность, световера.

Antropoospherization – it is the increase of consciousness and spiritual development factors

O. Khaletskyj, O. Holubovska
Khaletskyj@ukr.net

Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S.Z. Gzhytskyi,
Pekarska Str., 50, Lviv, 79010, Ukraine

According to current scientific and philosophical ideas (synergetics, quantum gravity, confirmed androgen theory of Collider of Grand unification, called «New History», socio-cultural paradigm, etc. and synthesis of all universal evolutionism) world (substance – subject – process as creative forceaction) in its development goes through stages: 1) cosmogenesis of lithosphere, 2) biosphere of life, 3) andronosphere of valid reason. In our opinion, antropoospherization essentially identical socio-cultural paradigm, and represents an increase consciousness and spiritual factors of the historical development of society. Growth of consciousness and spiritual factors of society is growth of consciously act in all areas of life and how, developmental growth of meanings, increase of operational projectiveness of ideas until the implementation of small and large socio-cultural projects, personal transgression, new values, etc. From the middle of twentieth century, with the beginning of the STR, which is the essence of the transformation of science into a direct productive force, consciousness and spiritual development factors become critical, which leads intellectualization of all spheres of public life. Globalization presents a major means of increasing the unconsciousness and spiritual factors in the development of society, the importance of its senses and spiritual factors are increased as the number of social and cultural projects that arise because of their religious and philosophical inference and justification. There is a new universalistic (ecumenic) – dynamic theonomic religiousness, which is valid awareness of transition to global – information society.

Key words: Dynamism, evolution, substance-subject-process, creative forceaction, antropoospherization, historically – the spiritual development, increasing the unconsciousness and spiritual factors in the development, the global information society, new religious, new universalistic (ecumenic) – dynamic-theonomic religiousness.

За сучасними науково-філософськими уявленнями (І. Пригожін, І. Стенгерс, Г. Гакен, Г. Ніколіс, Г. Князева, С. Курдюмов, А. Баблюяц, В. Лукянець, О. Кравченко, М. Мойсеєв, К. Майнцер, О. Тофлер, міжнародний Конгрес Німецького товариства складних систем 1997 р. та ін.) світ не є даність, а є його творення (úbrtç – шаленство творчого процесу, за Г. Аренд або М. Бланшо) як розвиток (субстанція – суб'єкт – процес) (Berhson, 2010), всепоступальний (стріла часу, за Д. Еддінгтоном, або так зване перевідкриття часу в синергетиці, за І. Пригожиним і Г. Гакеним), законотеденційно – імовірісно-багатоваріантний (хаосмос, за Д. Джойсом, хвилеподібно-гілковано (синергетика)-різомний (постмодернізм) як космогенез літосфери, біосферу життя і антропоносферизацію дієрозуму (В. Вернадський, Г. Леруа, П. Тейяр де Шарден, М. Мойсеєв, К. Майнцер, М. Булатов, В. Загороднюк та ін.), через людину як істоту діяльнісно-свідомісну і розвиток суспільства як історично-духовний процес (А. Тойнбі) етапів, цивілізацій і подіє-ідеє-розвою як поступальне збільшення свідомісно-духовних чинників розвитку (соціально-культурна парадигма) (Khaletska, 2009) як соціально-культурних проектів в Еон духовної вічності у Вирії (Khaletskyi and Khaletska, 2013).

Світотворення-дієрозв'яз відбувається (здійснюється) через космогенез літосфери, біосферу життя і ан-

тропоносферизацію дієрозуму. Первісна творчісна силодія (úbrtç – шаленство творчісного процесу, за Г. Аренд або М. Фуко) як субстанція-суб'єкт-процес, вічно існуюча (перпший закон збереження енергії, яка нізвідки не виникає, нікуди не зникає, тобто існує вічно і в усе перетворюється) 13,7 млрд р. до н. е., через Первісний Вибух сингулярності (енерговакуум фізиків неймовірної щільності і температури), розширюється (інфляція-розбухання до 10^{-32} сек і 10^{27} К), коливання, збудження і збурення як окремі світи, зосереджується («хвилі матерії» де Л. Бройля або коливання-«струни») у хвиле-частки (через 10^{-43} сек при 10^{32} к після Первісного Вибуху віртуальні спалахи гравітони та Х-бозони, через 10^{-32} сек при 10^{27} к – кварки, нейтріно, електрони і так далі) та їх взаємодії – поля (10^{-43} сек при 10^{32} к – гравітація, за 10^{-33} сек при 10^{32} к – сильні та слабкі, за 10^{-10} сек при 10^{15} к – електромагнітні взаємодії), виникає відтворююча взаємодія, що є найбільшим загальним визначенням інформації. Енергія з довжиною хвилі менше ніж $1,3 \times 10^{-13}$ см перетворюється на енергію спокою, тобто речовину, масу, корпускули, тіла і так далі (енергія – матерія-свідомість). За близько 100 сек. після Первісного вибуху хвиле-частки об'єднуються у ядра і Всесвіт являє собою фотонну плазму, іще за 500 тис. р. – у атоми, а Всесвіт – у воднево-гелієву суміш, завершуючи етап утворення так званого «гарячого Всесвіту».

коли головним фактором творення – розвитку виступають надзвичайно високі температури (так званий космічний жар). Близько 1 млрд. р. після Первісного Вибуху утворюються протогалактики, а за 4 млрд р. (за останніми даними 2011 р. – від 200 млн р. після Первісного вибуху) після Первісного вибуху – галактики, перші водневі зірки і планети та інш., одним словом, утворюється космос і притаманне неживій природі пасивне відображення (Г. Гельмгольц). Близько 5 млрд р. піля Первісного вибуху з'являються макромолекули, тобто можливість виникнення життя. За 10 млрд р. після Первісного вибуху постає друге металеве покоління зірок, в тому числі наша сонячна система, планета Земля і так далі (Khaletskyi and Khaletska, 2013).

Від 10,3 млрд р. після Первісного вибуху утворення літосфери переходить у самовід творення, через яке постає якісно новий ступінь світорозвитку – біосфера життя і притаманне їй пристосовницьке відображення: 4,7 млрд р. до н. е. – одноклітинні організми, від грудочок білкової речовини – до водоростей і грибів та разом з ними подразливість і вибіркова подразливість; 2,5 млрд до н. е. – багатоклітинні організми, від губок – до ракоскорпіонів і членистоногих і разом з ними – рефлексії безумовні і умовні, тобто інстинкти, а спорові рослини завойовують сушу. Близько 410 млн р. до н. е. голосемінні рослини утворюють тропічні ліси і з'являються хребетні, від панцирних риб – до амфібій і звірозубих плазунів, а разом з ними – мозок як знаряддя народжуваної психіки. Близько 240 млн р. до н. е. настає вік яйцекладних плазунів – динозаврів, рептилій виходять на суходол і у них з'являється двоного-вертикальна мобільна локація. Близько 65 млн. р. до н.е. квіткові рослини опановують суходол і настає вік савців як сумчатих, так і плацентарних, у них – здатність успадковувати досвід, а у вищих приматів так зване наочно-дійове мислення (Khaletskyi and Khaletska, 2013). Розвиток відбувається напрочуд спрямовано, але, як стверджують науковці (Д. Койн та ін.), переважно «способом проб і помилок», з чисельними тупиковими варіантами еволюції, що мусило би свідчити про його стихійність, а не задалегідь розумну спрєктованість. За добрим визначенням Л. Ціглера, «де Бог є те або інше, де Бог взагалі іще є чимось, він завжди має щось поза межне, і тому не є іще Бог» (Khaletskyi and Khaletska, 2013). Бог, за сучасними богословським уявленнями (Р. Ціглер, П. Тейяр, П. Тіліх, процес – теологія Д. Ккобба, Ш. Огдена, Г. Кюнг, теїстичний еволюціонізм А. Морено, Е. Фера, В. Маркоцці, П. Оверхаге та ін.), є уособлена творчісна силодія, уособлене творення, або іще точніше – світотворення в цілому (Berhson, 2010). Закони природи також задалегідь не проєктовані, а відбуваються як своєрідний ланцюг «зчеплень» – детермінацій, механічних у неживій і цільових у живій. Творчісна силодія з появою хвиле-часток постає як взаємодія, яка являє собою зв'язок. Зв'язок внутрішній, суттєвий і сталий постає як закон. Закон імовірнісний і багатоваріантний утворює законотенденції, тобто спрямованості, у яких «зовнішнє втручання», за висловом Лапласа, є «непотрібним», а світотворення відбувається, за висловом Гегеля, як

«внутрішня закономірна необхідність» (Енциклопедія філософських наук, 1817 р.). Але проєктування є і воно з'являється з появою людини, або, за висловом того ж Гегеля, світотворення «набуває свідомість, волю і особу (Бог) тільки в людині». Таким абсолют, тобто Богом, постає світотворення, від якого усе є похідним. З появою людини світотворення постає як його пере-творення.

У науково-філософській думці антропоноосферізація (Теjjar de Sharden, 1987) розглядається як 1) планетарна сила, сумирна з силами природи (В. Вернадський, Г. Ле Руа, П. Тейяр та ін.), 2) як тривала «епоха ноосфери» (М. Мойсеєв, 1990 р.; К. Майнцер, 1994 р. та ін.), 3) «сукупність глобальних проблем, які розкривають «проблему людини» (ФЕС, К, 2002) (М. Булатов, В. Загороднюк та ін., 1995 р.). На нашу думку, четвертою концепцією антропосферізації в її конкретності є весь історично-духовний розвиток як внесення у світ свідомості і його проєктований розвиток, ідеє-розумо-духперетворення як одухотворення світу (О. Халецький, 2003, 2012, 2014 р.), світопроєктування. У процесі антропоноосферізації поява людини як істоти діяльнісно-свідомісної перетворює розвиток суспільства на історично-духовний розвиток (Toinbi, 1995; Mak-Nil, 2002).

У процесі антропосоціогенезу близько 2,5 млн р. до н. е. габіліси починають не тільки використовувати, а й виготовляти знаряддя праці (олдувайська техніка), в період близько 1,5 млн р. до н. е. еректуси не тільки виготовляють знаряддя праці (ашельська техніка), а й оволодівають вогнем, що різко виділило їх із тваринного світу і дозволило олюднювати всю Землю, накопичуються трудові навички і наочно-дійове мислення і разом з тим так звана жесто-звукова мова, ашельське рубило, вірніше його ідея, спричинилося до виникнення цілепокладання. Близько 250 тис. р. до н.е. у пресапієнсів і неандертальців у діяльнісно-свідомісному розвитку з'являється статево-віковий поділ праці, житло, одяг, складні знаряддя праці із відщепів (техніка мустьє), що вже вимагало створення ідеальних уявлень, де наочно-дійове переходить в ідеально-мовне мислення (близько 300 тис. р. до н.е. з'являється мовний нерв) і так звані слова-речення, а на черепах з'являється підборіддя – ознака мислення, з'являється перше передрелігійне уявлення – фетишизм – відчуття залежності людини від якихось сил поза нею (поховання, так званий ведмежий культ). У процесі антропосоціогенезу через працю, виникнення складних знарядь праці і мови виникає проєктування як діє усвідомлення (Khaletskyi and Khaletska, 2013).

Близько 150 тисяч р. до н. е., із формуванням людини сучасного фізичного типу – кроманьйонців, завершується антропосоціогенез виникнення людини як істоти діяльнісно-свідомісної і починається розвиток первісної трудової общини збирачів і мисливців (близько 150 тис. р. до н. е. – у Східній Африці, близько 125 тис. р. до н. е. – у Південній Африці, близько 100 тис. до н. е. – у Передній і Південній Азії, де після вибуху вулкану Тоба на о.Суматра близько 71 тис. р. до н.е., друга хвиля у Південно-Східній Азії близько 60 тис. р. до н. е., близько 58 тис. р. до н. е. – у Австралії, близько 40 тис. р. до н. е. – у Європі і на Дале-

кому Сході, близько 35 тис. р. до н. е. – в Америці і Півд. Африці і так далі) випрацьовується величезне урізноманітнення знарядь праці і технологій (палеолітичних), відбувається грацілізація, через табу на канібалізм та інцест виникає дуально-родова організація у якій влада належить найбільш обізнаній верстві старших (геронтократія), починається великий расогенез, у мовному розвитку свідомості з'являється абстрактне мислення і артикуляція (що приводить до збільшення лобних долей мозку), прості граматичні конструкції (синтаксис) і так званій «телеграфний стиль», діалогічне мовлення розвивається у монологічне мислення (так звана внутрішня мова), збільшується лексика і починають виникати мовні групи (близько 150–60 тис. р. до н. е. кроманьйонсько-афрозійська і близько 60 тис. р. до н. е. палеолітична мовна спільність, яка близько 20 тис. р. до н. е. розділяється на афразійську – у Сирійському степу, сино-кавказьку – у Анатолії і ностратичну – у горах Загроса мовні сім'ї), виникає первісна магічна свідомість з притаманним їй синкретизмом (нерозділеністю всіх форм свідомості), уособленням всіх явищ і процесів навколишнього світу, чуттєво-асоціативним мисленням (логікою), моделюванням світу як великої родової общини, двоїсто-троїстим улаштуванням (способами мислення) і так далі; виникають перші знання, перші системи рахунку (по 5 і по 60), перший календар (близько 10 тис. р. до н. е. – мисливський місячний, а згодом, сонячний – землеробський), мистецька діяльність (живопис, скульптура, музика, танці тощо), перші святилища та ініціації, друга передрелігійна форма – тотемізм – вшанування роду в образі першопредка, так звана мезокосмічна (ландшафтна) міфологія. Людина «видіюється» із природного середовища, створюючи навколо себе штучний світ культури, змінюючи природний відбір – соціальним (Khaletskyi and Khaletska, 2013). Після глобальної Мадагаскарської близько 11542 р. до н. е. і євроатлантичної Білінгенської катастроф близько 8213 р. до н. е. клімат стає сучасним, полювання та інш. індивідуальним, поширюються різні складні знаряддя (мезолітичні мікро і макроліти), бумеранги, лук, стріли та інші металні знаряддя, човен, сіті та інш., дуально-родова організація розпадається на менші групи і поступово переростає у мезоліто-неолітичні протоплемена (Ю. Павленко, 1994), приручена перша тварина – пес, утворюються малі раси, настає криза привласнюючого господарства. Із палеолітичної мовної неперервності виділяються і в мезоліті поширюються мовні групи: афразійська (семіто-хамітська) – із Сирійського степу – у Аравію і Сахару; Сино-Кавказька – із Анатолії поширюється: кавказомовна (протохаттська) гілка – на Балкани близько 30 тис. р. до н. е. – Дунай – в Європу (В. Ілліч-Світич, 1964, 1967, 1968 рр.) протобаскі, ібери та інші, а сино-тібетська гілка – у Центральну Азію, Китай, Японію (айни) і Америку (на-дене) (Д. Грінберг); ностратична – із Загроса поширюється: еламо-дравідська гілка – в Іран та Декан, бореальна (М. Андреев, 1986 р.; Л. Залізник; Ю. Павленко, 1994 р. та ін.) – через Кавказ і Копет-Даг – у Причорноморо-Кавказо-Каспійській регіон. Весь світ уявлявся як Великий Звір, а його виникнення – як упорядку-

вання первісного хаосу, мороку. В цілому, через незрозуміність практики, свідомість носить магічний або, за вдалим висловом М. Марра (1933 р.) «трудомагічний», тобто силопосилуючий через психофізичні засоби, характер, дотичний до сучасних пошуків активізації сил людини (Khaletskyi and Khaletska, 2013). Людина «видіюється» із природного середовища, створюючи навколо себе штучний світ культури, де пере-творення вимагає від-творення (проектуювання) у свідомості. Логіка чуттєво-предметної діяльності переходить у логіку мислення, де ідеальні дієобрази і є проектами його пере-творення. Так, разом з творенням людини як істоти діяльнісно-свідомісної і розвитком суспільства як історично-духовного процесу поволі починає поставати проєктований, ідеєтворний, розумо-творний, духо-творний, одухотворений світ. Творчісна силодія набуває свідомості (Г. Гегель, Г. Спесер, А. Шопенгауер, Е. Гартман, А. Дреус, Л. Ціглер та ін.) у людській діяльності і постає як духовне перетворення світу (його антропоноосферізація) (А. Тойнбі, П. Тейяр).

Близько 8 тис. р. до н. е. відбувається так звана «неолітична революція» (Г. Чайлд, 1936 р.) шляхом «набігаючих демографічних хвиль» перехід від присвоюючого до виробляючого господарства (де кількість населення зросла у 50–100 разів) і первісного общинно-родового суспільства землеробів і скотарів 8–4 тис. до н. е. У добу неоліту, коли виникає мотичне землеробство і пастушеське скотарство, найбільший у кам'яну добу розвиток знарядь праці (неоліт), кераміка, варіння їжі, прядіння і ткацтво, постійні поселення, у соціальній організації – парна сім'я і материнський рід, матриархат і родо-племенна організація, землеробські і селекційні знання, піктографія, вузелкове та інше письмо, схематичне (лінія, орнамент) мистецтво неоліту, все розмаїття знаків і символів, декоративно-ужиткове мистецтво, третя передрелігійна форма – анімізм – віра в душу, духів, демонів, шаманізм, культ предків, жінок-прародительок і плодючості, натурізм і хтонічна міфологія, уявлення про добре і зле начала тощо. Весь світ уявлявся як світове древо, а його виникнення – як породження. Перетворення на практиці відбувається через його відтворення у свідомості як мислення, ідей, образів тощо, тобто його своєрідних діяльнісних «двійників». Тому перехід до відтворюючого господарства спричинився до вибухового розширення мислення, збільшення ідей, образів тощо, духовного світу людства розвитку свідомості як знаряддя проєктованого перетворюючого розвитку (Khaletskyi and Khaletska, 2013).

В цілому розвиток людства проходить етапи первісного, аграрного та індустріального суспільства (Toinbi, 1995; Mak-Nil, 2002; Ujells, 2008). Від IV тисячоліття до н. е. відбувається перехід до соціально-деферінційованого формаційно-цивілізаційного розвитку, де у аграрному суспільстві, яке проходить етапи общинно-невільницького IV–II тис. до н. е., общинно-рабовласницького (I тис. до н. е. – сер. I тис. н. е.) і общинно-феодального (сер. I тис. – XVI ст. н. е.), виникають локальні цивілізаційні способи розвитку. На етапі міднокам'яного віку IV–II тис. до н. е. виникають перші локальні общинно-невільницькі цивілі-

зації: Давньегипетська, Шумеро-Вавилонська, Індійська, Егейська, Хетто-Малоазійська, Ранньокитайська і Давньоамериканська. На етапі залізного віку I тис. до н. е. – давні общинно-рабовласницькі цивілізації: Давньосхідна, Антична, Давньоіндійська і Давньокитайська (Khaletskyi and Khaletska, 2013). У сер. I тисячоліття до н. е. у т. з. «вісьовий час» (К. Ясперс) разом із особистісно-понятійним мисленням виникають його різновиди – три великі духовні традиції людства: Далекосхідна, Індійська і Євразійська, які охоплюють усе багатство розвитку (Khaletskyi and Khaletska, 2012). На етапі середньовічному общинно-феодалному – Долекосхідна, Індійська, Австрійська, Центральноазійська, Ірано-ісламська, Східнохристиянська і Західнохристиянська локальні цивілізації. Від XVII ст. людство переходить до індустріальних способів розвитку, виникає новочасна цивілізація, яка проходить етапи передіндустріалізаційний XVII–XVIII ст., індустріалізаційний середини XVII–XIX ст., індустріальний початок XX ст. і пост-індустріально-інформаційний сер. XX – поч. XXI ст. (Khaletskyi and Khaletska, 2013) і поступово поглинає усі локальні цивілізації, утворюючи світову глобально-ойкуменічну мегацвілізацію – Світовик як соборну єдність національних культур (Г. Уеллс, А. Тойнбі, В. Мак-Ніл та ін.).

У процесі історичного розвитку відбувається збільшення його свідомісно-духовних чинників (соціально-культурна парадигма), із яких найбільшим є здійснення соціально-культурних проєктів (А. Турен). Уся історія людства постає як низка здійснюваних соціально-культурних проєктів (Царства Божого або Царства Розуму Просвітницької доби, прогресу, комунізму, глобально-інформаційного суспільства тощо). Нині людство здійснює соціально-культурний проєкт глобалізаційно-інформаційного суспільства, яке для своєї розбудови вимагає віроздійснення (Д. Белл, «Повернення сакрального? Аргумент на користь релігії майбутнього», 1980 р.; О. Тофлер; У. Еко та ін.) своєрідним «духовним випаровуванням» глобалізаційно-інформаційного розвою постає сучасне новорелігійнення (Khaletskyi and Khaletska, 2012), яке неухильно прогресує в усіх конфесіях як їх екуменізація, секуляризація і виникнення нового секулярно-динамістичного богослів'я (РКЦ теологія розвитку, протестантська теологія процесу, всеконфесійний теїстичний еволюціонізм тощо), авангардом, вістрям, жалом якого виступає так звана світська релігійність, а її різновидом – так звана світовіра – дієсвідомлення світотворення як його практикування (чим є прогресування) в усіх сферах життєдіяльності – у житті, роботі, дослідженнях тощо. У здійсненні соціально-культурних проєктів постає проєктований, ідеє-творний, розумо-творний, духовно перетворений, одухо-творений світ. Розвиток суспільства постає як подіє-ідеє-розвій. Події дієусвідомлюються

як ідеї, а ідеї проєктуються як розвиток. Андроний колаїдер і «віготовлена» на ньому 2012 р. «частка Бога» провокують думки про антропоносферизаційне світотворення. У В. Вернадського антропоносферизація – це планетарна сила, у М. Мойсеєва, К. Майнцера – ціла епоха, тобто процес, у М. Булатова, В. Загороднюка та ін. – процес глобалізації, у Халецьких – весь історично-духовний розвиток одухо-творення світу. На думку Бертрана де Жувенеля («Аркадія», 1968 р. та ін.), від доби НТР людство вступило у добу «винаходжуваного майбутнього», коли можуть бути здійснені будь-які проєкти всього подальшого розвитку. На думку Ф. Фукуями (1989) уже здійснені усі попередні проєкти розвитку людства («кінець історії»), а наступна доба, на думку Г. Ганкінгтона (1992), буде «війною цивілізацій» – глобалізаційним подоланням їх локальних рудиментів, що ми навч спостерігаємо тепер і знаходимо у футурологічних роздумах Р. Бредбері, А. Кестлера, А. Азімова, С. Лема, А. Кларка, брати Стругацьких, Г. Гаррісона, Д. Мартіна та ін. Світ є його творення (субстанція – суб'єкт – процес як творчісна силодія), спрямованість якої постає як антропоносферизація, у кінцевому рахунку духовне перетворення (одухо-творення) світу (Царство Боже).

Бібліографічні посилання

- Berhson, A. (2010). *Tvorcha evoliutsiia*. K.:Vyd. Zhupanskoho (in Ukrainian).
- Mak-Nil, V. (2002). *Pidnesennia Zakhodu. Istoriiia liudskoho suspilstva*. K.: Nika-tsentr (in Ukrainian).
- Toinbi, A. (1995). *Doslidzhennia istorii*. T.1–2. K.: Osnova (in Ukrainian).
- Tejjar de Sharden, P. (1987). *Fenomen cheloveka*. M.: Progress (in Russian).
- Ujells, G. (2008). *Vseobshhaja istorija mirovoj civilizacii*. M.: Jeskimo (in Russian).
- Khaletska, O. (2009). *Sotsialno-kulturna paradyhma u filosofskii dumtsi. Dukhovnist, kul-tura, natsiia*. Zbirnyk naukovykh statei. Lviv: Vydavnychiy tsentr LNU im. I. Franka. 4, 54–60 (in Ukrainian).
- Khaletskyi, O., Khaletska, O. (2012). *Neznanyi Boh apostola Pavla v svitli zrostantia yoho istorychno-dukhovnykh chynnykiv. Istoriiia relihii v Ukraini*. Naukovyi shchorichnyk. Knyha II. Lviv.: Lohos, 35–47 (in Ukrainian).
- Khaletskyi, O.V., Khaletska, O.O. (2013). *Svit yak diierozvii abo universalno-istorychni evoliutsionizm*. Naukovi zapysky. Seriiia «Istorychne relihioznavstvo». Vydavnyts-tvo natsionalnoho universytetu «Ostrozka Akademiia». 8, 183–202 (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 10.02.2017